

Володимир Рафєєнко

Вертеп для
Homo sapiens



Концерт для
Енді Уорхолла





Володимир Рафеєнко

**ВЕРТЕП ДЛЯ НОМО SAPIENS
КОНЦЕРТ ДЛЯ ЕНДІ УОРХОЛА**

ВИДАВНИЦТВО АНЕТТИ АНТОНЕНКО
ЛЬВІВ

Володимир Рафеєнко

ВЕРТЕП ДЛЯ НОМО SAPIENS.

КОНЦЕРТ ДЛЯ ЕНДІ УОРХОЛА

Драми

Вашій увазі — міні-п'єси зі складною структурою, щільним філософським і світоглядним художнім наповненням, тісно пов'язаним як з російським вторгненням в Україну, так і загалом — з геополітичними зрушеннями в усьому світі. Концептуальні пошуки в ситуації кризового помежів'я характеризують драми Володимира Рафеєнко.

«Вертеп для Номо sapiens» відсилає нас до традиції старовинного пересувного українського лялькового театру, чий репертуар передбачав поряд з осмисленням священних євангельських подій інтермедійні вкраплення сюжетів з сьогоденного побуту.

П'єса «Концерт для Енді Уорхола» побудована на фактах життя і творчості Енді Воргола, однієї з найвизнаніших постатей в історії сучасного західного мистецтва. Утім, для персонажів п'єси — кількох українських емігрантів в Пітсбургу, рідному для Енді, — він не тільки митець зі світовим ім'ям, а передусім — «свій», українець, лемко за народженням, не чужий нашій культурі і нашому болю.

Усі права застережено. Жодної частини цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати в будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко».

Вертеп для Homo sapiens

Бог ся раждає, хто ж 'То може знати!
Ісус 'Му ім'я, а Марія — Мати!
Українська колядка

А світ — вертеп.
Грицько Чубай

Був приведений Ісус
До Пілата вранці,
І представили його
Вбивцею поганці.
Глузували з нього всі,
Тать розп'ятий навіть,
Поки сонце в небесі
Перестало сяять.
Бертольд Брехт «Матінка Кураж»

СЦЕНА 1

На сцені ясла. У яслах — лялька в пелюшках. За ними великий екран, на якому ми бачимо Різдвяну печеру з яслами. Справа, у глибині сцени, на лавці стоїть Ченстоховська ікона Божої Матері. Зліва на животі лежить Йосиф у навушниках, дивиться в ноутбук, помахує ногами. На голові в нього золотавий паперовий німб.

Заходять Ангел Юрій з білими крильцями за спиною і Єнот Сашко з хвостом і вушками, стають обабіч ясел. У руках у них мішки з подарунками. З цих мішків вони в певний момент починають діставати прикраси й лялькових звірів.

Ангел Юрій (*нагинається до немовляти*): Який прекрасний! (*До глядачів.*) Який гарненький, наш хлопчик чудесний! Не дарма ми в цій печері сьогодні зібралися! (*До Єнота.*) Між іншим, це Син Божий! (*Співає і кружляє довкола ясел.*)

Тут Ангели чудяться,
Рожденного бояться.
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться.

Єнот Сашко (*скептично роздивляється пелюшки Христа*): Хтозна чий він син. Пелюшки, ось, дивися, (*вказує на лейбл на тканині*) від українського виробника. Тебе це не наводить на певні думки? (*Співає і танцює.*)

Пастиріє клячуть,
В плоті Бога бачуть.

Ангел і Єнот беруться за руки і співають разом:

Тут же, тут же, тут же, тут же, тут!

Ангел Юрій (*напутливо*): Це Син Божий, друже Єноте.

Єнот Сашко: А от щось не віриться мені, друже Ангеле.

Ангел Юрій: А потрібно більше довіряти дійсності, робити фізичні й дихальні вправи, читати Святе Письмо. Молоко з медом на ніч — дуже гарно. Спробуй щось таке.

Єнот Сашко: Не довіряю блогерам, що жили дві тисячі років тому, жінкам за сорок, нічним барменам і світовій фінансовій еліті. (*Вдивляється в ясла.*) Тим більше, кажу тобі, що ці пелюшки зроблено в Україні.

Ангел Юрій: Не вигадуй!

Єнот Сашко (*обурено*): Нічого я не вигадую! Отут і назва виробника, і назва продукту. Можеш сам прочитати. Пелюшки гігієнічні «Попелюшка Ілляшка». Тільки вдумайся в назву. Вона сама по собі здатна збити з ніг кого завгодно, не тільки крихітного північноамериканського Єнота.

Ангел Юрій (*міряє його поглядом*): Це ти крихітний?

Єнот Сашко: Читай отут. Пелюшки Попелюшки, яку звуть Іллюшка. Як це взагалі розуміти? Це його величність український неймінг. А ти кажеш — Віфлеєм.

Ангел Юрій: Припини блюзнірство.

Єнот Сашко: Чому раптом блюзнірство? Просто критично ставлюся до наданої інформації.

Йосиф (*дивиться в екран, задумливо*): Воно пише, що прямо зараз нульовий рік, але ж так бути не може. (*Клікає мишкою, бурмоче собі щось під ніс.*) Якийсь, мабуть, баг.

Ангел Юрій (*дістає з мішка прикраси і гірлянди, починає розвішувати їх довкола ясел*): Ти не стій на місці, як засватаний, допомагай. Треба нашу печерку прикрасити. Навіть єдиний вечір в благословенному Віфлеємі, а не під ракетними обстрілами, це щастя для будь-якого українця, я так вважаю.

Звучить ритм-енд-блюз з елементами поп-музики, соулу, фанку, хіп-хопу та електронної музики. Місцями це нагадує реп. На авансцену виходить Ангел Зірки, починає танцювати і водночас співати «Пісню подяки».

Заповіді Божі пам'ятає кожний,
Перша з них стосується поклоніння Богові.
Поклоняйся Богові, дякуй щосекунди,
Щогодини дякуй і танцюй цей танець,
Якщо українець,
Якщо не засранець.
Будь уважним, серце,
Читай небесні знаки,
Смерть свою приймаймо з піснею подяки!
Наші труни важко сприймати,
Як сприймає турист шезлонги,
Але наші чесні і відкриті танці
Супроводжують українські зонги!

Ритм трішечки змінюється.

До танцю й співу разом з Ангелом Зірки долучаються Ангел Юрій і Єнот Сашко.

Дякуємо Богові за те, що ми українці,
За те, що ми європейці,
За те, що маємо мову,
За те, що зірки сяють,
За всю світобудову,
Де смерть — це одна з варіацій
На тему життя після смерті,
Де пляцок — більше, ніж пляцок,
Де пісня навіть не пісня,
А просто зігрітися треба після своєї смерті,
Дякуємо пам'яті,
Дякуємо забуттю,
Дякуємо за шулики,
Дякуємо за кутю,
Дякуємо Ангелам за квантовий перехід,
Брехту наша подяка за цей театральний світ,
Компанії Adobe Systems — за розширення PDF,
А за ракетні обстріли дякуємо РФ.

*Пісня закінчується, Ангел зірки зникає зі сцени, Ангел
Юрій і Єнот Сашко розходяться по тих місцях, де їх кілька
хвилин тому застав вихід Ангела Зірки.*

Єнот Сашко (здивовано і трішечки перелякано): Думаєш, це не Тернопіль?

Ангел Юрій (сміється): Не Тернопіль. Повір мені.

Єнот Сашко: І не Херсон?

Ангел Юрій (весело): Чому раптом має бути Херсон? Я, наприклад, з Харкова прилетів. От ще деякий час тому по Північній Салтівці гуляв з волонтерами.

Єнот Сашко: Ангел з волонтерами? Навіщо?

Ангел Юрій: Їжу й побутову техніку мешканцям роздавали.

Єнот Сашко (дістає зі свого мішка спочатку шахову дошку й ставить її на стіл, а потім уже прикраси й починає

прикрашати різдвяну печеру): Ми в університеті хлопцям на ЗСУ гроші постійно збирали і подарунки возили майже на самий нуль. Звичайно, що не нуль, але майже. (Замислюється.) Тобто, зажди, ти стовідсотково впевнений, що ми не в Україні?

Йосиф знімає навушники, перевертається з живота на спину, бачить Ангела і Єнота. Відкладає вбік ноутбук, сідає в позу лотоса, спостерігає.

Ангел Юрій (до Сашка): Ти хоч і єнот, але ж людина цілком притомна. Дивися, ось бачиш, поруч Йосиф. У центрі — ясла, у них — маленький хлопчик. І ми всі тут приблизно знаємо, хто він такий. (Звертається до Йосифа.) Доброго вечора, Йосифе!

Йосиф: І вам не хворіти.

Ангел Юрій: Ото там Марія мовчазна. (Тоном музейного гіда.) Тип Одигітрія. Ченстоховська ікона Божої Матері належить до тих, що писалися євангелістом Лукою на дошках від столів. Хлопчик-Христос на руках Богородиці. Правою рукою благословляє. Лівою — тримає книгу. На іконі, як бачиш, залишилися кілька порізів, отриманих, імовірно, від ударів шаблями.

Єнот Сашко: Ударів шаблями? Нічого собі.

Ангел Юрій: А як ти собі думав? Усе серйозно. Пастухи й царі підтягнуться незабаром. Може бути, що і чорт із царем Іродом заглянуть. То, заради всього святого, припини бути таким недовірливим, ракуне ти мій, ракоїде!

Єнот Сашко (роздратовано): Я не ракоїд, а полоскун. Це різні звірі.

Ангел Юрій: Ми біля Сина Божого, полоскуне ти наш прекрасний! І це факт. (Знову нахиляється над лялькою в яслах.) Хоча, і то є правдою, що в Біблії немає жодного слова про північних єнотів, які б зустрічали Христа. Такі справи. (Дістає з мішка лялькових звірів і встановлює обабіч ясел.)

Єнот Сашко: Доволі сумні справи. А хто ж Його зустрічав?

Ангел Юрій: Сам бачиш. *(Вказує на відповідні іграшки.)* Вівці, барани, корови, кози. Пастухи і царі. Пташки прилітали. Цвірінькали як скажені. Кажан залітав вірші почитати, заходили й місцеві собаки.

Єнот Сашко *(з деякою огидою дивиться на свій хвіст і лапи)*: Не розумію: чому це я раптом єнот? Охоче побув би простою качкою. Їх повно на Тернопільському ставу. Що може бути краще за чесну галицьку качку для пересічного українського студента?

Ангел Юрій: А ти увіруй в славу Божу, різдвяне світло і справедливість, крикни десять разів, помотилий кінцівками — і перетворишся на качку.

Єнот Сашко: Серйозно?

Ангел Юрій: А як же! Ми з тобою вшелепкалися в справжню біблійну історію. Тут все можливо.

Єнот Сашко: Гадаєш?

Ангел Юрій: Спробуй.

Єнот Сашко *(невпевнено)*: Кря, кря, кря.

Ангел Юрій *(гучно плескає в долоні, рішуче)*: Не-не-не, припиняємо це знущання над природою! Так справи не буде, друже мій. Треба бути активним, рухатися. Треба вживатися в образ. Підіймайся на ноги.

Єнот Сашко: Нащо?

Ангел Юрій: Щоби перетворитися на качку, треба крякати і водночас отак руками і ногами робити *(демонструє, як саме)*.

Єнот Сашко *(скептично)*: Нащо?

Ангел Юрій *(впевнено)*: Кожна притомна качка так робить.

Єнот Сашко: Ти знущаєшся.

Ангел Юрій *(з докором)*: Звідкіля ця недовіра, Єноте? Ми всі тут — молоді українці. Усі працівники вертепу. Всі ми рівні в цю святую ніч. Ти повинен довіряти мені, хоч

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.